

RÉSZEGES KIRÁLY SZOLGÁJA

– mesejáték –

írta:

LÁSZLÓ TIBOR

Néhány jótanács a mesejáték előadásához:

Ez a játék sok hagyományos mese és népmesemotívumot használ fel, egészében mégis maibb azoknál modernebb hangvétele által. Ennek érvényre kell jutnia az előadásban is.

Bármilyen korosztály eljátszhatja, de leginkább az általános iskolásoknak ajánlom. Ebben az esetben lehetőségük nyílik arra is, hogy a paródia eszközeivel megmutathassák, milyennek látják ők a felnőttek világát (kocsmázás), és megmósolyogni valóvá szelidítsék a meséik félelmetes alakjait, (óriás, sárkány, ördög).

Minden téren a gyerekek játékosságára és fantáziájára építsünk! Így az imént felsorolt mesealakok megjelenítésében is. (Erre még a szinpadra lépésükkor utalni fogok.)

Diszletre hagyományos értelemben nincs szükség. Az üres játéktér percről-percre mást jelent, legfeljebb csak cégérszerűen, vagy egy-egy jelzéssel kell utalni a helyszínekre: kocsmá, palota, erdő. A diszletet nem megépítjük, hanem eljátsszatjuk a gyerekekkel lehetőség szerint: például kapu, fűzfa, hid.

A jelmez se legyenek naturálisak. Játszhatnak akár mindennapi ruhájukban is (farmadrág, színes trikó, stb.) amit elég ha egy-egy jelzésszerű jelmez-elemmel kiegészítünk. (Kocsmárosnak egy kötény, királynak papirkorona, stb.) Egy-egy gyerek több figurát is eljátszhat.

A nyitó és záróvershez - ha lehet - szerezzünk valami egyszerű dallamot, énekelve sokkal hangulatosabb, de versben elmondva is betölti funkcióját.

Az egész mesejátéknak, a jelenetváltásoknak igen gyors legyen a tempója! Minél pergőbb, annál előbb lesz!

1.kép

(Bejönnek a játszóké civil ruhában, vidám hangulatban, és az indító versben - dalban - sorra bemutatkoznak, közben a közönség szeme láttára felöltik a "jelmezüket".)

KIRÁLY	Ez az ország az enyém, én vagyok itt a király.
MIND	Részezes, részezes, részezes király.
KOCSMÁROS	Kocsma is van, az enyém, ha jó bor kell, ott igyál!
MIND	Ott iszik, ott iszik (a) részezes király.
LÁNYOK	Királylányok mi vagyunk, oly szépek, mint a virág.
MIND	Elissza, elissza részezes király.
PALKÓ	Szolgalegény vagyok én királyunk udvarán.
MIND	Ő lesz a, ő lesz a, ő lesz a király.
TÖBBIEK	Mi vagyunk az egyebek, csodálkozhat, aki lát.
MIND	Kinyilik, kinyilik a mesevilág.

2.kép

(Az indításkor kocsma-csárdahangulat. A Király többektől körülveve iszik, mulat, énekelnek.)

KIRÁLY Kocsmáros! Bort ide, bort! Szomjas vagyok.

KOCSMÁROS Nem adhatok többet, uram. Nem tudja kifizetni.

KIRÁLY Megtagadod az engedelmességet? Királyod előtt állsz, te semmirekellő.

Hozz bort!

KOCSMÁROS Adnék én, hisz azért van, de mégsem hozhatok még a királynak sem,
ha egyszer sem pénze, sem hitele.

KIRÁLY Katonák, poroszlók! Fogjátok el a lázadót!

(Senki nem mozdul, kinevetik.)

I.FÉRFI Azokat hívhatja. Rég nincs már egy sem.

KIRÁLY Hová lett a seregem?

II.FÉRFI Elitta a zsoldjukat, így aztán faképnél hagyták mind. Elszegődtek a szomszéd királyhoz.

III. FÉRFI Ez az ócska puska maradt csak belőlük, ezzel is jó lesz vigyázni, mert hátha visszafelé sül el.

(Egy vastagsövű puskát adnak át a Királynak.)

KIRÁLY Kocsmáros! Legyen szived! Szomjan halok. Ha pénzem nincs is, de hozok neked valami szépet, értékeset a palotából.

KOCSMÁROS Nincs ott semmi. Már a trónszéket is elkótyavetyélte. Három szegény lányának felvennie alig van mit. Éhen is haltak volna már, ha egyetlen megmaradt kis szolgálja, a Palkó nem gondoskodik róluk.

KIRÁLY Itt az aranykoronám.

KOCSMÁROS Aranyos papírból van az már régen.

KIRÁLY Így bánsz velem, te uzsorás!? Te beszélsz így? Te, akinek idehordtam mindenemet?

KOCSMÁROS Ide hozta, az tény. De nem nekem. Bort vett azon, és megitta az utolsó cseppig. Nem az én zsebemben van az országa, hanem lefolyatta a torkán.

KIRÁLY Ugy látom, nincs más lehetőségem, pénzt kell szereznem, ha inni akarok. Elmegyek hát vadászni. Lövök egy medvét, aztán elhozom a bundáját.

3.kép

(A mulatozók eltűnnek. Bandukol a Király, vállán a puska. Elébe toppan az Óriás. Játshatja két gyerek egymás nyakába ülve, vagy a legkisebb gyerek, nyakában egy tábla: ÓRIÁS.)

ÓRIÁS Hová, hová király komám?

KIRÁLY Vadászni, óriás komám.

ÓRIÁS Mire vadászol?

KIRÁLY Borra. Vagyis medvére, oroszlánra, ami jön.

ÓRIÁS Add nekem a legidősebb lányodat! Cserébe kapsz tőlem egy zsákocskát teli arannyal.

KIRÁLY Áll az alku.

(Átveszi a zsákot, és siet vele a kocsmába.)

4.kép

KIRÁLY Kocsmáros! Kocsmáros! Ide nézz. Lőttem az erdőn egy zsák aranyat. Hozod-e a bort?

KOCSMÁROS Hadd nézzem. Szép summa. No, adja csak ide, király uram! Ezért most megint ihat egy álló esztendeig.

(Bemennek a kocsmába eltűnnek a színről.)

5.kép

(A három királylányt látjuk. Palkó szalad be lihegve. Majd jön az Oriás.)

PALKÓ Kisasszonykák! Vendég jön. Nem akárci...

I. LEÁNY Hozzánk? Ugyan ki jönne?

PALKÓ Már itt is van. Csak meg ne ijedjenek ám.

ORÍÁS Szép jó reggelt kívánok. Nem kell tőlem félni, üzleti ügyben jöttem csak.

PALKÓ Nem is félünk, mit képzelsz?! A kisasszonyok sem félnek, mig én itt vagyok.

(Az Óriás egy ujjal mellbe löki, ettől hátra bukfencel Palkó, majd a legidősebb lányhoz fordul.)

ÓRIÁS Érted jöttem. Apád uraddal megegyeztünk, az enyém vagy, viszlek most rög-tön.

II. és III. KIRÁLYLÁNY Mit tegyünk? Mit tegyünk?

I. LÁNY Nincs mit tenni. Ez rá vall apánkra. Csak így ne járjatok ti is! Isten veletek!

(Gyors bucsuzás után az Óriás elvezeti a lányt. A másik irányba elmennek a többiek is.)

6.kép

(A Király jön a vállán a puskával, és énekel.)

KIRÁLY Iszom a bort, rugom a port, ölelgetem a galambom... Jön a Hétfejű Sárkány.

(Összefogódzó hét gyerek játszhatja, vagy egy gyerek plusz hat luftballon fejjel.)

SÁRKÁNY Adjon Isten, király uram! Uram! Uram! Uram! Uram! Nyulam! Nyulam?
(Az első fej beszédének utolsó szavait rendszeresen megismétlik sorban a fejek, a végére elferdítve jut el a szó, az utolsó ezt értetlenül visszakérdezi.)

KIRÁLY Hüha! Máskor is ittam már annyit, hogy egy helyett kettőt láttam, de hogy hetet, az még nem fordult elő velem. Öregszem, vagy mi.

SÁRKÁNY Csak nem sárkányt lóni indultál? Mert bizony jó a szemed, én vagyok a Hétfejű Sárkány. Sárkány. Sárkány. Sárkány. Sárkány. Sárkány. Bárány. Bárány?

KIRÁLY Nem rád vadászom, dehogy. Egy fejet is nehezen találnék el, nemhogy hetet.

SÁRKÁNY Hagyj fel a vadászattal! Inkább add nekem a középső lányod, én meg neked adom érte az aranyomat! Aranyomat. Aranyomat. Aranyomat. Aranyomat. Varanyomat! Varanyomat?

KIRÁLY Áll az alku.

(Egy zsákban átveszi az aranyat, és rohan vele.)

KIRÁLY Kocsmáros! Hé, kocsmáros! Bort hamar. Egy évig megint ihatunk.

7.kép

(A két királylány jön, meg Palkó.)

PALKÓ Kisasszonyok! Ide jön. Jönnek. Valaki jön. Heten vannak. Borzalmas.

II. LÁNY Össze-vissza beszélsz, azt sem tudod, mit.

SÁRKÁNY Itt vagyok, ragyogok, tüzek fujok, dalolok. Ne féljeteK, nem bánom én, csak az ellenségeimet! Érted jöttem, te lány! Apád nekem adott, elviszlek.

Nyuíjtsd hát a kezedet! Kezedet. Kezedet. Kezedet. Kezedet. Eszedet! Eszedet?

PALKÓ Csak lenne nálam a verébríogató csuzlim. Majd megmutatnám neki, hogy mit vihet el.

III. LÁNY Ne hagyj itt, nővérkém!

II. Lány Mit tehetek? Mennem kell. Palkó! Vigyázz a hugomra! Rád bizom. Indulhatunk Sárkány.

SÁRKÁNY Ez a beszéd. Béke legyen a házon! Házon. Házon. Házon. Házon. Fázom. Fázom?

(Mind elmennek.)

8.kép

(Jön a Király, aki vadászni indult megínt. Dudorászik.)

KIRÁLY Iszom a bort, rugom a port, ölelgetem az anyósom...

(Elébe toppan az Ördög.)

KIRÁLY Vigyen el az ördög! De megijesztettél.

ÖRDÖG Engem ugyan nem. Legfeljebb téged, mert magam vagyok az ördög. Mire vadászol errefelé?

KIRÁLY Borra. Vagyis aranyra. Akarom mondani olyan valakire, aki megvinné a lányom. Neked nem kell? Egy zsák aranyért a tied. Ha két zsákkal adsz, még a lelkemet is neked adom.

ÖRDÖG Az már amugy is az enyém régen. De a lányodra vevő vagyok.

(A Király átveszi a zsákocskát és indul vele ki.)

KIRÁLY Oda a harmadik lányom is. Milyen kár, hogy nincs több. Ha lenne még tíz-tizenkettő...! Megboldogult feleségem akart is még sokat, de én valahogy nem értem rá. Mindig akadt valami államérdekből halaszthatatlanul fontos innivalóm a kocsmában.

9.kép

(Jön a legkisebb királylány és Palkó, meg az Ördög.)

PALKÓ Azt én nem engedhetem, hogy a legdrágább kisasszonyomat elvigye. Az én életemnél is drágább nekem. Inkább vigyen engem.

ÖRDÖG Azt hiszed, nekem mindegy? Te az ördögnek sem kellesz. Kisasszonyod különben sem fog meghalni, ha elviszem, csak szolgál majd engem.

(Palkó félrehúzódik a lánnyal.)

PALKÓ Kiszabadítlak, majd meglátod.

III. LÁNY Előbb a nővéreimet. Addig ne is keresd!

PALKÓ Hát ha muszáj, kiszabadítom őket is. Miért ne?

III. LÁNY Várni foglak. Isten veled, Palkó!

(Elmennek, Palkó egyedül marad. Tarisznyát akaszt a vállára, fakardot köt az oldalára.)

PALKÓ Megyek én is, nehogy eligyon a király. Miért ne? Hátha én is érek egy nagyröccsöt. No meg a királylányokat is meg kell keresnem.

10.kép

(Palkó megy, mendegél, míg egy Kapu állja az útját. A két kapuoszlop két gyerek, kinyújtott karjuk a kapuszárnyak.)

KAPU Áll meg, vándor! Itt ugyan át nem mehetsz.

PALKÓ Szégyelld magad! Micsoda kapu vagy te? Hogy ne eressz át, azt egy buta kőfal is meg tudja csinálni. A kapu azért van, hogy ki-be járjanak rajta.

KAPU Bizony nem élet ez így, de hát nekem az Óriás szép feleségét kell őriznem.

PALKÓ Ide figyelj, kapu! Ha segítesz legyőzni az Óriást, velem jöhetsz, és lehetsz kapu az én palotámon. Ott minden este becsukódhatsz, reggel kinyilhatsz, az emberek meg százával sétálnak át rajtad.

KAPU Jó, veled tartok.

(Jön az óriás nagy haraggal.)

ÓRIÁS Ki van odakint? Ki meri zavarni a nyugalmamat?

Nyilj ki kapu!

(A kapu szétnyílik, az Óriás ki akar jönni, de a kapu hirtelen összezárul, és megfogja.)

ÓRIÁS Segítséget! Beszorultam. Mozdulni sem tudok.

PALKÓ Az a jó. Most már tárgyalhatunk. Addig nem szabadulsz, amíg önként le nem mondasz a királylányról, és meg nem ígéred, hogy nem jössz megint érte.

ÓRIÁS Jaj! Megigérem. Lemondok róla.

PALKÓ Önként?

ÓRIÁS Önként.

PALKÓ Ez a derék kapu legyen rá a tanu.

(A Kapu elengedi az Óriást. Kijön a Királylány.)

KIRÁLYLÁNY Palkó! Megszabadítottál, mától testvéremmé fogadlak.

(Kézenfogva elindulnak. A Kaput és az Óriást játsszók kiszaladnak.)

11.kép

(Egy szomorufüzfához érnek a vándorok. Egy gyerek szomoruan lógó fejfel, kitárt karokkal, lógó kezekkel jelezheti.)

PALKÓ Nézd ezt a füzfát! Mért oly szorú vajon?

FÜZFÁ Megmondom én. Erre jön a sárkány. Azzal szórakozik, hogy tüzet okád, és feléget minden fát, ami az útjába kerül. Most én következem.

PALKÓ Azon segíthetünk, csak adj nekem egy olyan ágat, amiből füzfasipot faraghatok. De nem akármilyet. Olyan igazi csodafurulya kell ide. A többit bizd rám!

(A Füzfa egy furulyát ad neki. Jön a Sárkány.)

SÁRKÁNY Kit látok? Ez a kis szolgál. És hogy kerül ide a királylány? Azt hiszem, hogy én most tüzet fujok, és fölperzsellek, mert te valami nagy betyárságon töröd a fejed. Fejed. Fejed. Fejed. Fejed. Tejet. Tejet?

PALKÓ Várj csak, várj! Egy szép dallal akartunk neked kedveskedni. Hallgasd meg, aztán azt csinálsz, amit akarsz.

(Palkó furulyázni kezd, és a furulyaszóra táncra perdül a Sárkány.)

SÁRKÁNY Ez ám a talpalávaló!... Nem is tudtam, hogy tudok táncolni... Nem való ez az én rossz lábaimnak... Jaj! Nem tudom abbahagyni... Már annyi erőm sincs, hogy tüzet fujjak... Hagyd abba! Szépen kérem. Kérem. Kérem. Kérem. Kérem. Végem. Végem?

(A Sárkányt játszó lerogynak a földre, de ott sem nyugodhatnak, csak amikor a furulya elhallgat.)

PALKÓ Most halálra táncoltathatnák, de nem haragszom rád, csak visszaveszem a királylányt. Te pedig eljössz a palotába, ott is a kazánházba. Ott aztán fujhatod a tüzet kedvedre.

(Előszalad a másik királylány is. A Füzfát és Sárkányt játszó kiszaladnak, Palkó a két lánnyal vándorol tovább.)

12.kép

(Egy Hid kerül a szemük elé. Két gyerek játszhatja. Egymással szemben előrehajolnak, fejük mellett kinyújtott karokkal, így egy ívet alkothatnak, de kezük nem ér össze, olyan a távolság köztük.)

PALKÓ Nézzétek, micsoda bolondság! Ennek a hidnak nincs közepe. Hallod-e, te hid! Micsoda értelmetlen dolog vagy te!?. Hiszen rajtad nem lehet átmenni.

HID Nem is kell. Tuloldalon már az ördög birodalma van. Az ördögnek nem kell hid, más meg ne járjon át!

PALKÓ No, ezt jól megmagyarázta. Az a fontos, hogy jó helyen járunk.

(Jön az Ördög. Vidám, nevet.)

ÖRDÖG Mindent tudok. A két szabaditást is, meg azt is, hogy miért jöttetek. Aztán most mihez kezdsz, te legény? Tudod-e? Rajtam nem fog a kard, sem a varázslat, mert az ördögöt nem lehet elpusztítani. De tetszel nekem, mert ördögös legény vagy, hát tárgyalhatunk. Lemondok a lányról, ha teljesíted

egy kívánságom. Ha kudarcot vallasz, téged is magammal viszlek. A legmélyebb pokolra. Gondold meg!

PALKÓ Nincs mit meggondolni. Nélküle hazamenni, az is pokol volna. Vállalom az egyezséget.

ÖRDÖG Figyelj hát! Itt ez a kőhid. Nyuzd le a bőrét, és add át nekem! Nos?

PALKÓ Hát hiszen megnyuzom én, semmi az nekem, csak te előbb engedd le a vérét! Ki hallott már olyat, hogy bármi jószágot megnyuzzanak, mielőtt a vérét vették volna? Utána nemcsak megnyuzom, de még ködmönt is kerekíték a bőréből.

ÖRDÖG A kőhidnak nincs is vére.

PALKÓ Az a te bajod. Bőre sincs, én mégsem panaszkodtam.

(Bejön a királylány és Palkóhoz szalad. Kézenfogva állnak, fittyet hányva az Ördögre.)

ÖRDÖG Tuljártál az eszemen. De azért csak ne nagyon örülj. Az nevet, aki a végén nevet. Az életed fonala a kezemben van.

(Kötéltekercset vesz elő, az egyik végét a fiúnak dobja, a másikat ő fogja.)

ÖRDÖG Így ni. Életed fonalát megrántom, és zsupssz...

(Megrántja a kötelet, Palkó elesik. Feltápáskodik, de nem veszi fel a kötél végét.)

PALKÓ Most már rángathatod.

(Az Ördög nevetve megrántja, Palkó elesik, anélkül, hogy a kötélhez ért volna.)

ÖRDÖG Ördögi találmány ez. Mi? Akármilyen messze vagy tőle, ha kicsit rántok: pofára esel, nagyot rántok: repülsz a pokolba.

(Nagy kötélhuzás kezdődik, a három lány is segít, de az Ördög könnyedén tartja. Palkó összesug a lányokkal, majd mintha pánikba esett volna, "Segítség"-kiáltásokkal rohan a röhögő Ördög körül. Addig fut körbe, mit a kötél szorosán rátekeredik az Ördögre.)

PALKÓ Na, ki nevet a végén? Most rántsd meg a kötelet, ha még mozdul a kezed!

ÖRDÖG Nem tudom. Jaj! Viheted a lányt, csak szabadíts ki! Még a csodakulacsom is neked adom. Ott a hidon. Szabadíts ki!

PALKÓ Jól van. Viszem a kulacsot, viszem a lányt is, hogyan vinném, de még téged is, hadd lássák otthon, hogy az ördögtől sem félek.

(Mind kimennek, Palkó maga mögött vezeti kötélén az ördögöt.)

13.kép

(Ismét a nyitó kép, a kocsma elevenedik meg, a Király és mások mulatnak.)

KIRÁLY Kocsmáros! Bort ide! Még bort! Hol vagy?

KOCSMÁROS Jövök már uram.

(Bor helyett a rossz puskát hozza, és átadja a Királynak.)

KIRÁLY Már megint?

KOCSMÁROS Megint átmulatott egy esztendő. Üres a pénzeszsák.

KIRÁLY Így bántak egy szegény magányos öregemberrel, akinek már senkije sincs!

Itt hagytak a lányaim, azzal sem törődnek, élek-e, halok-e. Az utolsó kis

szolgám is megszökött, az a kutya fajzat. Hát "magad uram, ha szolgád nincs."
Indulok vadászni. Lehet ezzel lőni egyáltalán?

KOCSMÁROS Bizzon benne. Vagy abban, hogy a vadak belehalnak a nevetésbe, ha meglátják.

(Kinevetik a Királyt. Ekkor érkezik meg Palkó a három lánnyal, meg az Ördöggel.)

KIRÁLY No, nézd csak! Ne tréfáljatok, mert még kijózanodom! Hogy kerültetek elő? Különbem nem az én dolgom. Sőt. Ha igaz, nem kell mennem vadászni.

PALKÓ Király uram! Kiszabadítottam és hazahoztam a kisasszonyokat.

KIRÁLY Jutalomra ne számíts!

PALKÓ Megkaptam már a jutalmat. Testvérül fogadtak mindhárman. Amolyan királyfi-féle volnék már. Csak azért mondom, hogy tudja. Hanem vagy egy kis baj ezzel a testvérséggel. A legkisebb lánynak sehogy sem akarok testvére lenni.

KIRÁLY No fene!

PALKÓ Mert jobb szeretnék férje lenni.

KIRÁLY Az én lányom a szolgáját szolgálja? Micsoda idők! Mondd csak! Egy zsák aranyad van-e?

PALKÓ Az nincs, de adhatok mást. Egy csoda-kulacsot. Olyan kulacs ez, hogy örökké ihatnak belőle, mégsem fogy ki soha.

KIRÁLY Mért nem ezzel kezdted? Tiéd a lányom, de még a koronám is. Ide a kulacsot!

(A Király odaadja a koronát, átveszi a kulacsot, és boldogan öleli magához, megsimogatja, aztán áhitattal a szájához emeli és nagyot huz belőle. Felüvölt.)

KIRÁLY Teringtett! Ebből viz folyik! Viz!

PALKÓ Mondtam én, hogy bor?

KIRÁLY Menten megüt a guta!

(A koronát Palkó teszi a fejére.)

PALKÓ Én, Palkó király azt a törvényt hozom, hogy a régi király, a részeges, menjen elvonókurára! És ha mégegyszer beteszi a lábát a kocsmába, ráusztom az Ördögöt.

TÖBBEN Éljen Palkó király! Éljen Palkó király!

(A kocsmáros előrejön a közönséghez és ott mondja a zárszót.)

KOCSMÁROS Szegényebb lett a csárda egy jó ivóval, gazdagabb lett az ország egy jó királlyal!

(Az alábbi két soros dalt előbb a Kocsmáros énekli, majd megismétlik, de mostmár mindenki énekel.)

Ha volt benne tanulság, igyunk egyet rája!
Ha nincs benne tanulság, (csak) jár az ember szája.

VÉGE